

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:
Egész évre 8 kor. Fél évre 4 kor. Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 16 fillér.
Megjelen minden vasárnap reggel.

Kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési és hirdetési díjak küldendők.
Nyiltér petit sora 60 fillér.

Drága per.

Csongrádon, 1901. május 26.

Az a kérdés — hogy mi a város érdeke? Az, ha elfogadja a közgyűlés az ármentesítő társulattal javaslatba hozott egyesség szerint a 209.000? frtot vagy pedig, ha a 4 év óta huzódó tárgyalásokat félbeszakítva, 50.000 frttal többet követel és évenként elveszt 10.000 frt kamatot, sőt drága perrel koczkáztatja az eddig megállapított összeget is?

Erre a kérdésre mindenki aki tudja, hogy Szvoboda Ferencz már eddig is 60.000 korona perköltséget követel a város közönségétől, dacára, hogy minden egyes beadványáért a munkadíjat megkapta egyszer: azt feleli, hogy a pör nemcsak koczkáztatná a város érdekeit, hanem kétszeres okból kár lenne. Kár lenne a közönségre, mert évente elvesztene továbbra is 10.000 frt kamatot. De kár lenne azért is, mert még borsos perköltségeket is fizetne a város éveken át.

Az egyedüli nyertes csak az lehet, aki a pert fogja vinni — ámbár nem lehet tudni vajjon kit fog megbizni a város, s nem fog-e a város szervezni e miatt a per miatt egy ügyészi állást. De csak évi 800 frt fizetéssel, amely esetben ki lenne zárva az, hogy az illető ügyvéd 30.000 frtos számlával álljon elő, önzetlenségére hivatkozva, mint azt Szvoboda Ferencz képviselő tette a «Tiszavidék» legutóbbi számában.

Mert azaz állítása, hogy a «Csongrádi Lap» nem akarta közölni cikkét — ép úgy nem felel meg a valóságnak, mint az, hogy őt becsületében akarta volna sérteni.

A szerkesztőség várta az említett cikket Szvobodától — de ahelyett, hogy benyújtotta volna: megtámadja a «Csongrádi Lap»-ot, hogy be sem küldött cikkét nem közölte.

Hát van-e ebben az eljárásban igazságosság?

Ha valami sérelmet lát bárki ebben az egész dologban, annak csak Szvoboda Ferencz képviselő lehet az oka. Mert mindenki látba veti a következőket. Szegeden ugyanis a városi ügyész majdnem husz esztendei munka után megnyert egy

2 millió koronás pert Szeged város javára és — nem kért egy fillért sem külön jutalom gyanánt. Kétezer (2000) frtot adott neki a város s ezt aztán megköszönte.

Szvoboda Ferencz ur pedig olyan ügyben, amelyben nem az ő közbenjárására, de az 1881. évi XII. törvény cikk alapján hozzájutottak az ártéri birtokosok a földadó visszatérítés czimén 17.908 forinthez évente — 30.000 frtot követel, megfizetett munkadíjain kívül.

Már most ha a dúsgazdag Szeged 100.000 lakosától az ügyész két millió koronás per sok évi munkájáért nem kér egy fillér jutalmat sem: akkor diszére válik-e az egy szülővárosát szerető városi képviselőnek, ha mint ügyész — a megfizetett munkadíjakon kívül 60.000 koronát követel a 23.000 lakossal bíró Csongrád közönségtől? Sőt újabb zsiros perbe akarja őket belevinni, amelyben a város biztosan veszít évenként 10.000 frtot, hisz a perköltségeket fizetnie kell előre! Azonban veszíthet a tőkéből is a per folyamán, sőt esetleg a perköltségek felemészthetik a tőke megítélendő maradványát. És veszíthet a társulat is. Szóval mindenki veszíthet csak egy ember nyerhet — akit a város a per képviselével fog megbizni. S ha azt a megbízatást Szvoboda ur akarja megszerezni — hát nem kötelességünk-e őt felvilágosítani arról, hogy le kell térnie a népboldogításnak erről az utjáról, ha szép emléket akar nevének hagyni az utókor előtt. Hát van-e őszintébb jó akarója Szvoboda Ferencznek mint mi — akik az ő önzetlen hazafiságát még a gyanúnak árnyékától is megakarjuk védeni a hálás utókor számára?

Ámde ha mindenáron perhez akarják juttatni a képviselők a jövődöbéli városi ügyészt: ám akkor tessék elvállalni a vagyoni felelősséget érte, az adók felemeléséért, — holott 30%-al lejobb számlana a már 126%-ról 78 százalékra leapadt költségvetés.

Mert a község semmi szin alatt nem fogadhat el drága ügyvédi számlákat, hanem szerveznie kell egy ügyészi hivatalt akkor erre a perre. Egy új állást kell szervezni,

a per esetleges egyéb költségeire pár ezer forintot is fel kell venni a költségvetésbe, s a pótdókat ismét emelni kell.

Hanem akkor tessék a vagyoni felelősséget is elvállalni! Épen azért nagyon helyesen történt, hogy néhány képviselő oly értelmű indítványt adott be a közgyűléshez, hogy *mindazokra a képviselőkre, akik a 209.000 frtos egyesség elfogadását megszavazták, a vagyoni felelősség az elveszthető 209.000 frt és legalább 10 évi kamat veszteségeire nézve mondassék ki, s az illetők birtokaira bekebelezessék.*

Itt nem személyekről van szó: mert hiszen a pert ugyis a község ügyésze fogja vinni — ha perre kerülne a sor: de a nagy jövő előtt álló Csongrád közérdekéről, amelynek, fölteszem, hogy Szvoboda ur sem ohajtja utját állani.

Dr. Hollós.

Utagyagolás a szőlők között.

L. Tóth István nem szolgált rá arra, hogy érdemeit dicsőíthessem, de egy érdemét elvitatni nem lehet s ez: a tisztaoldali szőlőt kiagyagolásának a kezdeményezése. Tudjuk jól, hogy a feláradt homokban mily emberkinzás és állatgyötres a szőlőbeli termények hazahozatala és hogy az ily nagy fáradsággal teljesített munka még sem áll arányban a jövedelemmel, azért mindenki előtt fontosnak tűnhetik fel a kérdés: a szőlőterület főbb útvonalainak kiagyagolása.

Ilyen kiagyagolandó út lenne a haleszi szőlőket az új szőlőktől elválasztó széles út, mely a Faragó Antal tanyájától az Éder János szőlőéig, illetve a Tiszáig metszi a szőlőterületet.

Fontossága ez útvonalnak világos és egyszerű: a mámai rétet hozná egyenes összeköttetésbe a kecskeméti úti tanyaterülettel. A Faragó Antal tanyájától a bukrosi iskola felé nyuló út szintén ki van agyagolva, s így, ha a széles út is agyagoltnék, akkor a Tisza oldali agyagolt út összeköttetésbe jönne a kecskeméti úttal.

A szőlők között elnyuló másik fő útvonal, mely a szőlőhegyet hosszában metszi, a Szőke Pál szőlőjénél kezdődik s a Blázsik Mihály igazgató szőlőjének átellenében levő szobroktól délre megtörve, innen a Cs. Forgó József és a Szelhoffer-féle szőlőktől húzódik ki és beletorkollik a haleszi szőlőket az új szőlőktől elválasztó széles útba.

Ennek az útvonalnak a kiagyagolása is nem kevésbé fontos, mint a kecskeméti, tisztaoldali és a széles út agyagolása, mert

hanem a világ kereskedelemben is virágzó kiviteli cikk helyét foglalja el. Bevásárlásánál nagyon ajánlatos csak a «Ferencz József keserűviz» elnevezést használni, nehogy más, csekélyebb értékű vizet kapjunk.

Nemcsak Magyarországon

legelőbb

10-6

Ferencz József keserűviz,

ez által a szőlőbéli főbb útvonalak jó karba hozatván, a szőlőtermés mindenfelől könnyen szállítható lenne, mert a megfelelő kiagyagolt utakhoz közel fekvő szőlők birtokosai minden alkalommal biztosan szállíthatnák terményeiket.

Ha pedig jó út van, olcsóbb a szőlőbéli fuvarozás és minden egyéb munka, a termés értéke pedig növekedni fog.

Csongrád, melynek lakosai nagyobb részben szőlőmunkával foglalkozik és sokaknak egyedüli jövedelmét a szőlő és gyümölcs-termés képezi: önnön magával tesz jót, midőn az említett útvonalak kiagyagolását elrendeli.

Az azután második kérdés, mely a jó utak természetesen folyamánya lenne, hogy Csongrád teremtsen magának terményei értékesítése végett piacot s ne prédálja azt el olcsón a kecskeméti kapzsi kufáknak, a kik a szép csongrádi gyümölcsöket mint kecskeméti árú szállítják Budapestre és a külföldre is.

Csongrád a jelen évtizedben ugvis nagy átalakulások előtt áll, mert a duna-tiszai csatorna és a tiszai hid anyagi és szellemi életében jelentékeny változást fog előidézni. Kereskedelmi tekintetben környéke országos jelentőségű, maga Csongrád az Alföld góczpontja leendő.

Szükséges tehát, hogy mikorra ezek a közlekedési eszközök létesülnek, akkor már Csongrád szőlőbirtokosai is jó utat nyerjenek s a mostani Szahara-féle homoktenger főbb útvonalai kiagyagoltasának.

Az utak kiagyagolását illetőleg, a képviselőtestületre hárul a kötelesség, hogy kezdeményezéssel lépjen fel s a midőn így a szegényebb néposztálynak kenyérkereseti forrást nyújt, az adófizető szőlőbirtokosok érdekeit is szolgálja, a kik a reájuk háruló útköltséget, saját jól felfogott érdekükönél fogva, készséggel megfizetik.

Reméljük, hogy az előjáróság és a képviselőtestületi tagok ilyen közérdekű dologgal szemben nem zárkóznak el, hanem azt, mint az adófizető polgárság érdekeit, közérvényre is juttatják.

Színház.

A mult hét színházi kronikája sem volt minden érdekesség nélkül. Eseményszámba ment Bokody Antal 43 éves művészi pályájának évfordulója alkalmából történt előadás.

De a többi előadásokkal is beigazolták hogy az ilyen derék és jeles erőkkal szervezett társulat nagyon régi idő óta nem volt Csongrádon.

Vasárnap új népszínművet adtak elő. Géczy Istvánnak *«Amit az erdő meséi»* című új darabját. Ernyei (Bacsó), Kardos (Dóka), Heltav (Ignác) jól adták vissza azt a népies hangot, amelyvel a szerző remekelni próbált. Margittay (Sütő) szintén jó volt. De Bokody a falusi bíró szerepéből egy olyan jóízű, humoros alakot csinált, hogy gyönyörűség volt nézni!

A női szerepek is kitűnő kezekben voltak. Hevessy Janka (Kató), Gőz Aranka (Zsófia), Jászai Erzs (Basáné) megérdemelték a közönség sűrű tapsait és kihivásait.

Kedden Molier *«Képzelt beteg»*-e került színre, olyan szép és előkeltő közönség előtt, hogy valóban öröm volt látni a közönség érdeklődését, amelyvel a klaszszikus előadást kísérte.

Kritikát írni erről az előadásról nem lehet mást, mint azt, hogy Molier *«Képzelt beteg»*-ét ma az országban senki nem játsza el nagyobb művészettel mint Bokody. Tóth József óta ezt a szerepet nem játszotta meg senki olyan nagy művészettel. Kíváncsiak vagyunk, vajjon a Molier *«Fősvény»*-ét elő fogják-e adni. Ezt is Tóth József óta alig bírják megjátszani a magyar színpadokon.

A szerepek mind kitűnő kezekben voltak: csak mintha Ernyei szerepét Rátkayra szabták volna, a házi cseléd szerepét pedig

Jászai sokkal több nyersséggel tudta volna adni.

Csütörtökön *«Ripp van Winkle»* operett adatott elő Vécsei Gézával az új baritonistával, a ki a czimszerepet játszta és énekelte — csodaszép, meleg és formás hanggal.

Ma a *«Takácsok»*, az egész világ színpadjain nagy szenzációt keltett szindarab kerül színre. Az emberi nyomort soha hatalmasabb színekben és megrázóbb alakban nem festették a színpadra, mint azt a *«Takácsok»* szerzője cselekedte.

Aki szereti a valódi szépet, az igazságot — az ne mulassza el ezt a darabot megtekinteni.

UJDONSÁGOK.

Boldog ünnepeket kívánunk lapunk olvasó közönségének.

— **Szabadságon.** Mátéffy Kálmán járási főszolgabíró mult hét elején kezdte meg hatheti szabadság idejét, amelyet a karlsbadi fürdőben egészségének helyreállítása czéljából fog eltölteni, hova f. hó 27-én már el is utazott. Ohajjuk, hogy minél kellemesebben töltsse el a napokat, s minél előbb friss egészségben lássuk őt körünkben. A szabadság ideje alatt a főszolgabírói hivatalt Nyíry Gyula szolgabíró fogja vezetni.

— **A szorgalom jutalma.** Sággy Mihályt lapunk belső munkatársát a f. hó 22-én a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur Öngyméltósága a helybeli áll. polg. fiúiskolához segédtanári állásából rendes tanárrá léptette elő. Sággy Mihály, mint elemi iskolai tanító kezdte meg pályáját és rendkívüli szorgalom és igyekezte folytán a m. hóban tette le a polg. isk. tanári vizsgát igen jó eredménnyel. Kinevezése folytán a helybeli áll. polg. iskola jeles tanterfűt és tanerőt nyert. Kinevezéséhez mi is őszintén gratulálunk!

— **Színházi ujdonságok.** A körünkben időző színtársulat, mely úgy egyes művészi alkotásaival, mint kitűnő ösztálytárával egyre jobban kivívja közönségünk általános elismerését már csak rövid ideig fog bennünket előadásaival gyönyörködtetni. E rövid idő alatt is azonban minden szorgalmat arra fordítja, hogy a legjelesebb darabok mellett, a színirodalom legújabb termékeit is bemutatthassa nálunk. Így mindjárt *vasárnap*, pünkösd első napján színre kerül Hauptmann Gerhardt világhírű színműve *«A takácsok»* mely Európa minden városában eddig óriási hatással adatott. Pünkösd hétfőn *«Kossuth Lajos és a kápolnai csata»* című történelmi énekes színmű adatik, mely a szabadságharc egyes fontosabb mozzanatait tárgyalja, mindaddig míg nagy szabadsághős Orsova mellett búcsút nem vesz a hazai földtől. A darabban remek némaképletek csata jelenetek vannak, melyeket a társulatnak nagy tudású rendezője, *Deréki Antal* fog rendezni. Ezeket követik rövid egymásutánban *Deréki Antal* legújabb művei és pedig az *«Uriel Acosta»* című legújabb zsidótörténelmi színmű, mely e hó 15-én adatot a városligeti színpadon először zsufolt ház előtt. A darabról az özszeres fővárosi lapok a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak, és nagy hatása mellett leginkább tanuskodik az., hogy ily rövid idő alatt már a tizedik előadást is megérte. Társulatunk ez érdemes tagja, — most egy új népszínművön dolgozik, melyet a csongrádi népeletről merített és melynek címe *«A csongrádi kis boszorkány»* lesz. A darabhoz szükséges zenerészeket, népdalokat szintén helybeli zeneszerző írja; a darab meséje rendkívül érdekes és hatásos jelenetekben mutatja be népünk életét. Ujdonságokban tehát nem lesz hiány, csak azután közönségünk is tanusítson olyan meleg érdeklődést, minőt Bokody kitűnő és szorgalmas társulata valóban megérdemel.

— **Életmentő.** Kocsis Pál csongrádi lakos 12 éves kis leánya tegnap előtt a Tiszába esett vízmerítés közben: de Hajdú István utánna ugrott és még ideje korán a fulladozó leánykát kimentette. A derék életmentő megérdemli a dicsőretet.

— **A polgári iskolák majálisa.** A csongrádi polgári fiú- és leányiskolák tanári testülete növendékeivel együtt f. hó 28-án, pünkösd keddjén, majális rendez. A ma-

jális helye először a bökény alatti holt Tisza végében volt megállapítva, de mivel a rendezőség a *«Győrös erdőben»* alkalmasabb és közelebbi helyet talált a majális helye a hajóhídtól a Tisza felső folyásában levő nagy sziget tulsó végével egy irányban levő győrösi tisztáson lesz. A kirándulás helyét közvetlen a Tisza partján kocsival is el lehet érni, mert a kocsit egyenest oda vezet. Vagy pedig a töltésen menve, a Csemeghy Antal úr szőlejeinek átellenében található a kijelölt terület. A tanulók és a vendégek részére az ebédet Goda István úr fogja adni, a ki csupán az ügy iránti meleg érdeklődésből vállalkozott ezen feladatra. A kirándulók részére a vendéglős több sátor is állíttat fel, hogy a netaláni eső ellen védve legyenek. A kik érdeklődnek a szabadban rendezendő mulatság iránt, de idejük nincsen ebédre kimenni, azok délután is szívesen láttatnak. A három sátor este tündéri fényvel lesz kivilágítva acetilinnel. Lesznek társas- és versenyjátékok heted-hét országon nem lesz ennek párja.

— **Diszes kerthelyiség.** Csongrád város közönségének kellemes meglepetést szerzett Goda István, a Magyar király szálló bérlője, oly szépen, csinosan rendezvén be a szálló kerthelyiségét — hogy beillenék akármelyik fővárosi nagy épületbe. Az egész udvart ellátta acetylen világítással, s a virágokkal és vadszőlő ligazsokkal gyönyörűen feldíszített kerthelyiséget 92 acetylen láng fogja estéknél bevilágítani. Az acetylen berendezés összes munkálatait mind csongrádi magyar iparosok is előállítani, amelyre büszke lehet akármelyik fővárosi gyáros. Borbás József lakatos és Borbás Henrik asztalos készítettek el az összes felszerelést az acetylen világításhoz — holott másutt minden darabot a fővárosból hozatnak az építéskor. Ma lesz a diszes kerthelyiség megnyitása, amely valóban érdemes a megtekintésre.

— **Hirtelen halál.** Dobó György asztalos mester f. hó 18-án a félegyházi gözlüldőben hirtelen meghalt.

— **Roszzakarató firkálás.** A *«Tiszavidék»* mult számában egy, a tanítószág becsületét is sértő, rosszzakarató közlemény jelent meg, mely holmi tanbetyárkodásokat és vérengzéseket emleget. A teljes rosszzakarattal és nem alapos információval megírt *«vérengzés»* története ez: Pintér Imre polg. isk. III. oszt. tanuló az óra közötti 10 perc alatt, jóllehet az odabemenet a polgári iskolai tanulóknak el van tiltva, bement az elemi iskola folyosójára vizet inni, a hol az elemi iskolai szolga a gyermek fülét érzékenyen megsértette. Midőn az igazgatóhoz a fiú panasza jött, az azonnal dr. Dékány Béla városi orvoshoz küldötte gyógykezelés végett, a szolgát pedig följelentette fölöttes hatóságához, az elemi iskolai igazgatónak.

— **Az építkezés könynyitése.** A csongrádi járás főszolgabírája — tekintettel arra, hogy az építkezési szemlék hosszabb időt vettek igénybe amiat, hogy a szolgabírói hivatal áttette az építkezők kérvényeit a községhöz helyszíni szemle végett: úgy intézkedett, az építkező közönség előnyére, hogy minden építkezési kérelem tárgyában 3 nap alatt a szolgabírói hivataltól fogja ezután a szemléket megtartani telesen díjtalanul, mint a községhelyiség előjáróság tette.

A magyar stylus. Művészi és nemzeti érdekből egyaránt igyekeznek ujabb magyar stylust teremteni, a sikernek kevés jeleivel találkozhatni azonban e téren, mert a stylusnak szabatos fejlődése megkívánja, hogy a kulturával együtt fejlődjen és hirtelen új stylusnak az alakulása teljességgel lehetetlen. A régi stylusok hozzanak az épülethez, elemei meg voltak a régi, egyszerűbb kis épületek elemei és mint az épület nőt szélében és a magasság felé, a szerint változtak elemei is és úgy nőt a styl és nagy épületek. De mai kialakult építészettünkre egyszerre ráadni a magyar stylus új ruháját, igen nehéznek látszik, annyival inkább, mert komolyan véve, a szó szoros értelmében, ezzel a magyar stylussal is alig vagyunk tisztában. A maga nemében legszebb építészeti emlékek a román stylus jáki templom, melynek sikerült reproductióját találni a Nagy Képes Világtörténet 113. füzetében. A 12 kötetes nagy munka szerkesztője dr. Marczali Henrik, egyetemi tanár, az V. kötet szerzője dr. Mika Sándor. Egy-egy kötet ára diszes féldörkődésben 16 kor. füzetenként is kapható 60 fillérjével. Megjelen minden héten egy füzet. Kapható a kiadóknál (Révai Testvérek Irod. Int. Részvénytársaság Budapest, VIII., Üllői-út 18. sz.) minden hazai könyvkereskedés utján.

A ki egészségére vigyáz, igyék *Ferencz József keserűvizét*, a melyet 25 év óta nagy becsben tartanak az egész világon. Az utolsó kiállításon egyedül tiszteltetett meg a nagy milleniumi éremmel és egyedül egy legmagasabb kitüntetéssel. A *Ferencz József keserűvizet* mindenütt árusítják.

CSARNOK

Április 11-ikének méltatása. *)

Fölvivta a csongrádi polg. leányiskola ünnepén özy. Zelenkáné.

Szeretett növendékeim!

A törvénytiszteltet a nemzetek, a társadalom, a családok és egyes emberek boldogulása és tönntartásának föltétele. A törvények szabják meg, mi jogaink vannak, melyek előnyünkre szolgálnak, — hogy miként védekezzünk, ha bújba keveredünk és hogyan kelljen eljárnia egyeseknek és millióknak, hogy béke, művelődés és jólét fejlődjen; de megszabja azt is, hogy miként bünhődjék barki, aki gonosz, törvénytelen cselekszik. A törvények tehát a legszorosabb összefüggésben vannak a jó erkölcsessel.

A törvények megtartását maga Jézus Krisztus rendel. A költő pedig így szól:

«Minden ország támasza talpköve a tiszta erkölcs.
Mely ha elvész, Róma ledől és rabigába gönyed.»

Berzsenyi.

A nagy természetben is vannak törvények: ezeknek engedelmeskedik a zúgó tenger, a hajnalpir, a tavaszszal érkező fecske és az édes rózsabimbó, mely csakis a nap sugarainak hívására nyitja meg szép kelyhét. Oh mily szörnyű, mi átok lenne, ha a természet törvényei fölbomlanának és a búzatöld például a megszokott mag helyett köveket hozna, a nap föl nem kelne reggel . . .

Viszont szörnyű baj lenne a nemzetekre az, ha törvényeik nem lennének vagy azok fölbomlanának és minden ember saját tetszése szerint cselekednék száz és millióféleképp. Oh, de sok balga, szerencsétlen és gonosz dolog, — mi szörnyű szerencsétlenség, sőt vérontás is történnék akkor; Hiszen egyetlen napig sem élhetnének a jó törvény rendje, gondoskodása és oltalma nélkül! Mennyi veszedelem érhetne bennünket! Ezeket érezték mélyen szívökben és értették mélyen bölcs megfontolással nagyapáink is 1848-ban, — mikor a népet igazság és törvény ellenére sanyargatták osztrák tanácsosok s a magyarok végre megirták tizenkét pontban azt, amit kívánniok kellett, hogy gyarapodjanak, művelődhessenek és boldogul élhessenek. E törvények szövege így kezdődik: «Legyen béke, szabadság és egyetértés! És ezen kiszabott szép tételket gyorsan föl vitték a hű magyarok által mindenkor tisztelt király, — akkor V. Ferdinánd e, — hogy azokat szentesítse aláírásával. Hogy azok szent törvények legyenek és jogervényesek, melyek keretében a nép szabadon élhessen. Mert csak az az ember és az a nép szabad, mely saját szabta jó törvényei alatt tud élni. Ha másként él, rabja saját szenvedélyei és gonosz vagy balga indulatainak.

Édes leánykám, 53-szor fordult meg földünk a nap körül s ugyanannyiszor olvastotta a szép tavasz első melege a zord tél jegét — mióta 1848 márczius 15-én nemes magyar ifjak forró honszerelme agyonperzselé rüt, ravasz ellenség számításait.

Kövessetek engem gondolatban 53 évvel visszafelé az időben és figyeljétek jól szavamra, mert sok szépet, fontosat akarok veletek közölni, de úgy, hogy annak emléke örökké tanyát üssön édes, ártatlan szívetekben; hogy ez is segítség titeket abban, hogy igaz magyar nőkké válhassatok, hazátok öröme és büszkeségévé.

Budapesten a Váci- és Korona-utca szegletén most is megvan az a kávéház, melynek ama időben Pilvax volt a neve. Itt naponta találkoztak honjuktól hévvel szerető, lángeszű ifjak. Petőfi Sándor, Jókai Mór, Tompa Mihály, Kerényi Frigyes, Pálffy Albert, Lisznyai Kálmán, Vajd. János, Pákh Albert, Bulyovszky Gyula, Obernyik Károly, Degré Alajos, Fényes Elek, Csernátony Lajos, Irányi József, Oroszhegyi és Kúthy irók. Egressy Gábor, a nagy színész, Fűredi és Szentpéteri. Jogászok közül a szent emlékü Vasvári Pál, Gál Ernő, Irányi Dániel, Vidacs János, Magos, Sebő Antal és mások.

Az ifjak agyában, szívében, szép összetartásban született meg 1848 márczius 15-én a magyar részére örök időköz fénys csillag: a magyar szabadság a nevezett 12 pontba szedett tételben, a legközelebbi ápril 11-én szentesített törvényekben. Hogy annak mivoltait

*) Előző számainkból helyszüke miatt kimaradt. Szerk.

megérthessétek, engedjétek hogy azt a szeretet szavával magyarázzam meg nektek.

Nyomasnak, törvénytelen sanyargatásnak kelle megelőznie a szabadságért rohamos, lángoló kitörését: Bizony sértettek és kijátszották a ravasz bécsi tanácsosok a magyarok szép törvényeit!

Hiába parancsolta meg még 1790-ben a jó II. Lipót király a sajtó (nyomda)-szabadságot és a szép magyar nyelv használatát hivatalokban és iskolákban, — hiába voltak I. Ferenc király alatt az 1832—1839—1843-ik évbéli országgyűlések, melyek egyre hangoztatták és irták az igazságot, a jobbágyoknak a robotmunka alóli fölszabadítását. (A robot az volt, hogy saját dolgán kívül a szegény embernek a nemeséggel bíró földesurak részére súlyos munkát kellett végeznie ingyen. De olyan birtoka sem lehetett, mely teljesen az övé lett volna.) Hiába volt mindez; a bécsi Kamarilla (tanács) ezen is sokszép más törvényt teljesíteni nem engedé csak azért, hogy így a magyar nemzet gyengüljön és szenvedjen. Megint csak rákényszerítették a szegény magyarra az idegen német nyelvet hivatalban és iskolában. De rákényszerítették azt is, hogy szépen irt könyveiket, — mielőtt kinyomatták, — valami rüt cenzor átvizsgálja s a legszebb, legkedvesebb és legtanulságosabb részeket kivágja belőlük. Így simlódék a nemzet.

Úgy-e most már elgondolhatjátok, mennyire vágytat, mennyire imádkoztat nagyapáink a szép szabadságért, melyet minden becsületes embernek megad a magyar törvény?

Es imáikat hosszú idő, bölcs és nagy hazafiak önfeláldozó, hosszú működése után meghallgatta, az Ur megadta, amit kértek — — — 24 óra alatt: A kedves törvényeket melyeket a Pilvax kávéházban szerkesztettek, a Heckenast-féle nyomdában cenzor nélkül kinyomatták és a helytartótanács még az nap: márczius 15-én, helybenhagyta, a jó király pedig azokat április 11-én, nemzetünk túlláradó öröme szintén helybenhagyta és szentesítette.

Mert nem akart a magyar törvény nélkül élni soha! Mert nem kívánt a magyar fölkelet jó királyja és törvény ellen tenni soha! Mert nem volt a magyar vérben a lázadás és fejetlenség ösztöne soha! Nem ilyen értelmű az etelközi vérszerződés, sem a pusztaszeri országgyűlés! Ha dült is testvérharc hazánkban, ez egyes emberek látása vagy küllelenség bujtogatása folytán történt. Már pedig 1848-ban tele volt a világ lázadás és forradalommal.

A francziák elkergették királyukat Lajos Fülöpöt; utánna nyomban kitört Bécsben a forradalom. A magyar nemzetet — s erre büszkék lehetünk, — nem fogott a rossz példa!

Tehát volt öröm és öröm, meg béke és boldogulás nálunk az édes törvények oltalma alatt, míg másutt vér folyt. De nem tetszett ám ez a Kamarillának. Titkon felbujtották a gonosz bécsi tanácsosok ellenünk a nemzetiségeket: oláhok, rácok, tatókat, kik szép hazánkban élnek. A magyarok kénytelenek voltak ezek ellen fegyverrel védekezni. Elröppent tehát a rövid boldogság; kitört a rettenetes vihar, mert most bejöttek osztrák hadak és úgy harcoltak a védekező magyarok ellen, mintha ezek lizádók lennének. Ekkor lemondott V. Ferdinánd s a trónra lépett a mi jó királyunk, I. Ferenc József.

De ez akkor, 1848-ban, csak 17 éves, tapasztalatlan ifjú volt és elhipte, a mit ravasz tanácsosai mondtak neki. Folyt tehát a véres harc tovább, melyben a hős honvédek örökké fényes diadalokat arattak. De midőn még 20000 orosz katona is jött a magyarok ellen segítségül, a fáradt, kimerült kis magyar sereg élén Vilagosnál Görgey hadvezér letette a legyvert az orosz hatalom előtt.

A magyar, mint legyőzött nemzet ezután sokáig — 1849-től 1865-ig iszonyú sokat szenvedett . . . Elves tette a szerencsétlen harcban a kedves alkotmányt, melyet a király alig hogy szentesített volt.

Ez időtájt írta Tompa Mihály gyönyörű költeményét «A madár fiához». Biztatás, vigasztalás és bátorítás volt ez a magyaroknak. De Vörösmarty meg így jövendőt: «Még jönni kell, még jönni fog egy jobb kor, mely után buzgó imádság epedez százezrek ajkán.»

Es megjött. Meghozta Deak Ferenc «az ország bölcsé», ki már 1848-ban miniszter volt, de az általa rosszal harc miatt visszavonult a közelettől. A jó Isten nevében szövetkezett áldott emlékü szent királyunkkal Erzsébettel. Segítségül hívták őket a szivólvaszó szeretetet, «mely megdorgálja a szilaj kedélyt». Kibé-

kitették a mindent átlátó, jó királyt és meghozták most, 1865-ben, — azon szabadságot, haladást, boldogulást, mit a magyar oly rég epedve várt, miért nagy embernek: mint gróf Széchenyi István «a legnagyobb magyar», Kossuth Lajos dicső hazánkja, Wesselényi Miklós nádor és mások lángszellemmel küzdöttek, — miért nagy költők egy századon át lelkét, — honszeretetet gyűjtő dalokat zengtek. Mert nem hülhatott elnyom nélkül egy Csokonai Vitéz Mihály szava, aki «csak magyarnak» akart írni. Sárosi Gyula lángoló éneke, Berzsenyi ódája:

«Romlásnak indult hajdan erős magyar,
Nem látod Árpád vére miként fajul?»

Nem látod a bosszus egeknek
Ostorait nyomorult hazádon?

Vagy pedig Czuczor Gergelyé, aki ezt mondja a «Sóhajtás»-ban:

«Multadban nincs öröm,
Jövődben nincs remény
Hanyatló szép hazám

Érted vérem én.»

Vörösmarty pedig e szent tanácsal lép elő:

«Hazádnak rendületlenül légy hive, óh magyar.»

Kölcsey meg így imádkozik:

«Ald meg Isten a magyart!»

De el nem feledhetjük József nádort, a nagy magyarbarátot sem, ki nejevel, Dorottya főhercegnővel együtt a magyarok istápolója, védangyala volt nehéz időkben.

Nagy férfiaknak, és csendes, szelid, rejtett működéssel fáradozó szerény, de nagy magyar nőknek — (legyenek példátok!) — köszönhetjük, hogy magyar alkotmányt bíró, szabad művelt, jómódú nép vagyunk s tisztelhetjük, szerethetjük azt, ki végtelen bölcsességgel és atyai jóssággal vezet bennünket ez úton. . . . Vezessen meg sokáig népeitől szeretve jó királyunk Ó felsége I. Ferenc József!

Éljen a király!!!

Felölös szerkesztő: **Éder János.**

Társ-szerkesztő: **Holló Adolf.**

Kiadólaptulajdonos: **Weisz Márk.**

Több száz kiváló orvos ajánlja:

Szt. Lukácsfürdői hegyiforrás

Legyen mindennapi italod!

Kapható:

Fogyasztási szövetkezetben, Engel Zs. és Tsa és Bager Gyula urak fűszerkereskedésében

A magy. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége

BUDAPEST, Váci-körút 32. szám.

ajánlja a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült
gőzcséplő-készleteit, szalmakazalozóit,

„MILLENNIUM“

legújabb szerkezetű

fűkaszáló-, marokrakó és kévekötő aratógépeit,

továbbá: a szab. osztr.-magyar államvasutársaság resiczai mezőgazdasági gépgyárában készült 4 lóerejű gőzcséplő-készleteit Sack rendszerű, aczelöntésű ekéfoval ellátott ekéit és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Képviselő: **Fischhof Mór Szeged.**

4. OLDAL.

Keresztény fogyasztási szövetkezet Csongrádon.

Közgyűlési meghívó.

A Keresztény fogyasztási szövetkezet tagjait **a folyó évi június hó 2-án,** vagyis **Szentháromság vasárnapján d. e. 9 órakor** megtartandó

rendkívüli közgyűlésre

tisztelettel meghívja az igazgatóság. A közgyűlés a központi üzlet udvarán (Uri-utca 3 sz.) lesz megtartva.

A közgyűlésen való részvételre a meghívó jogosít. A meghívót a tagok f. hó 28-tól kezdve a Tiszavidéki takarékpénztár irodahelyiségében, a tagsági könyv bemutatása ellenében mindennap átvehetik. Csongrád, 1901. május hó 23-án.

Hegy Antal sk.
elnök.

Tárgysorozat:

1. 25 részvényes által benyújtott kérvény értelmében az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentése az eddigi működésről, részletes elszámolás a pénzkezelésről.
2. Alapszabály módosítás.
3. Netaláni indítványok.
4. Igazgatóság kiegészítése.
5. Jegyzőkönyvi hitelesítők kinevezése.

MAGYAR BIZTOSÍTÁSI IRODA
Budapest, VII. ker., Rózsa-utca 35. sz. I. em. 15.

„Ezzel értesítjük a biztosító magyar közönséget, hogy Budápesten

„MAGYAR BIZTOSÍTÁSI IRODA“

címj alatt egy oly intézményt létesítettünk, mely a külföldi hasonló nagy vállalatok mintájára, hivatalos és a biztosítási ügyekben útbaigazítással szolgál, teljesen díjmentesen tanácsot adni s a közönség érdekeit a biztosító vállalatok előtt képviselni.

Irodánk elvállalja az új biztosítások felvételét a legnagyobb költségek nélkül ki, eljár károk és perek esetén, nem megfelelő kötvényeket megtelevölökkel cserél. Szóval mindazon ügyekben a közönség szolgálására áll, a hol a bonyolult biztosítási ügyekben tanácsot, útmutatással szolgálhat.

Tekintve, hogy irodánk semminemű ügynökséggel összekötésben nem áll, (nem is tevéshető össze ügynökséggel) mindazon kedvezményeket és jutalmakat, melyeket biztosítások közvetítésénél társaságok az ügynőknek fizetni szoktak, mi a feleknek átengedjük.

Semminemű jutalékot vagy kötséget fel nem számítunk. Mindazok, akik valamely társaság képviselőjét előnyös feltételek mellett óhajtják elvállalni, bizalommal forduljanak hozzánk.

Budapest, 1901. április hó 25-én.

Magyar Biztosítási Iroda
Budapest, VII. Rózsa-utca 35. sz. I. em. 15.

5771/1901. Csongrád község elöljáróságától.

Pályázati hirdetmény.

A Nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 25169/1901. sz. alatti rendeleténél fogva a néhai ifj. Tari László által hagyományozott 60.000 korona alapítvány kamataiból a már adományozott 2 ösztöndíjon kívül még 2 ösztöndíj adományozása rendeltetvén el, — felhívának mindazon szegény sorsú gimnásiumi, reáliskolai és felsőbb tanintézetű csongrádi illetőségű tanulók, kik tanulmányaikban jeles előmenetelt tanúsítanak, miszerint pályázati kérvényeiket 1901. évi június hó 15-ik napjáig bezárólag Csongrád község elöljáróságához nyújtsák be.

Az alapítvány mindegyike 700 korona ösztöndíjból áll.

Az ösztöndíj a folyó tanév elejétől lesz adományozva, s előnyben részesülnek a néhai Tari József és Berkes Anna csongrádi volt lakosok leszármazottjai, kik jó megviselésüket s tanulmányaikban jó előmenetelüket igazolják.

Csongrád, 1901. évi május hó 24-én.

Sóhlya Gyula jegyző. **Csejthely Lajos** bíró.

PSEHOFER J.
vértisztító labdaccai

Évtizedek óta el vannak terjedve az egész világon s kevés azon család, a hol ez a **páratlan házi gyógyszer** hiányzik.

E labdacsokat az orvosok különösen az oly bajoknál ajánlják amelyek nehéz emésztésnek s dugulásnak következményei, mint pl. zavar az epekeringésben, májfajdalmak, szélbántalmak, kólika, aranyér stb. stb.

Vértisztító hatásuknál fogva kiválóan jó hatást gyakorolnak **vérszegénység** eseteiben s az ebből származó bajoknál, mint **ideges fejfájás, sápkór** stb. E vértisztító labdacso nagy előnye, hogy szeliden hatnak, fájdalmat nem okoznak s így a leggyöngébb szervezettel bíró egyének, sőt gyermekek is bátran használhatják.

1 doboz, mely 15 labdacsból áll 21 kr. — 1 tekercs, mely 6 doboz 1 ftt 05 kr. A pénz előzetes beküldése után bérmentve: 1 tekercs 1 ftt 25 kr. — 2 tekercs 2 ftt 30 kr. — 3 tekercs 3 ftt 35 kr. — 10 tekercs 9 ftt 20 kr.

Használati utasítás mellékelve.

Egyedüli készítő és szétküldési főraktár:

PSEHOFER J. gyógyszerháza
Bécs, I. Singerstrasse 15.

Elterjedtségüknek fogva a legkülönbözőbb alakokban és nevek alatt utánoztatnak, tehát mindenki csak PSEHOFER-féle vértisztító labdacsokat kérjen, s csak azok valódiak, a melyek dobozaik fedelén piros színben „PSEHOFER“ kézírása látható.

FÉLIX GYÓGY-FÜRDŐ
Nagyvárad közvetlen közelében, vasuti állomás.

Kényelmes közlekedés vasuton Nagyváradtól fél, kocsi ¼ órai távolban. Május-augusztus hónapokban naponta 10. vasárnap és ünnepnapokon 14 vonat közlekedik Nagyváraddal. Az új vasuti állomás közvetlen a fürdőtelep mellett van.

Az európai híru 49 C. meleg természetes hévíz javulva van: az ízületek és izmok csoszabántalmait, idült s különösen saras ízületi toboknál, csonttörések és különösen visszamaradt vastagodásoknál, közvényűl és annak különböző alakjainál, idegbajoknál, melyek rheumatikus alapon keletkeztek (ischiasnál); különös borbajoknál, végre női bajoknál; belseg; heveny és idült gyomorabántalmak, májbajok és vesekövek eseteiben. Állandó fürdőorvos: **ár. Matolay Károly.**

A különböző igények szerint berendezett nagyszámu szobák napi ára 80 krtól 3 ftt között váltakozik. Gyógyterem (Cursalon) hirlappal és tekeasztallal. Terraszok szép kilátással. Éttermek, sétatályok a fürdőtelepen és a mellette elterülő őserdőben. Az erdőben jó tekepálya.

Hat tükörfürdő, család- és kádfürdőkön kívül mórfürdők is vannak rendszeresítve. **Állandó kitűnő zenekar. — Telefon-összekötés Nagyváraddal.**

Az elegánsul berendezett lakoszobák, kád- és tükörfürdők, továbbá a Félix-fürdő elismert jó konyhája és pinczéje készen várja a legkülönbözőbb igényű vendégeket. Gyors és pontos kiszolgálás és mérsékelt ár által igyekezni fogok t. vendégemet teljesen kielégíteni.

Kiváló tisztelettel **Kernáts János**, bérő.

Lincolni törzsfűtőnk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

3- és 3-vasd élék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes ábrák, képek, rajzok, melyek minden részletekét megmutatják.

Legjobb sorveledek, szeszkavárók, repavárók, kőkortica-mozgatók, daruk, ártó-műmek, egyelmes szél-élék.

„Columbia-Drill“

2 1/2 egész 12 lantúg, szarmakasztók, komlószók, haszáló- és szelők.

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek

2 1/2 egész 12 lantúg, szarmakasztók, komlószók, haszáló- és szelők.

2 1/2 egész 12 lantúg, szarmakasztók, komlószók, haszáló- és szelők.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok
Budapest Váci-körút 63. sz.
Ahol a legújratyosabb árak mellett ajánlanak.

Hirdetések
JUTÁNYOSAN FELVÉTTETNEK
lapunk kiadóhivatalában.